

# Kansenanalyse Natuurontwikkeling (KANO)

Hanneke Godthelp (Provincie Fryslân)

Marten Schoonman (Naturalis)

Siebe de Vries (Provincie Fryslân)



**Kansen  
Analyse  
Natuur  
Ontwikkeling**



# Uitdagingen bij de nieuwe N2000-beheerplannen

Een nieuw beheerplan betekent:

- evalueren van eerste beheerplan -> aangepaste en nieuwe maatregelen nodig
- wensen van andere partijen inventariseren, participatie

en dus

- moet er veel worden besproken (maatregelen, knelpunten, doelen etc.)
- met veel betrokken partijen
- veel verschillende belangen en meningen
- onder tijdsdruk
- met een uitvoerbaar (tweede) beheerplan als resultaat

Hoe kunnen we dit op een overzichtelijke manier bespreken?

# N2000 en overgangsgebieden

Natura 2000 gebied en omliggende landschap of overgangsgebieden: waar liggen de kansen?

Kansenanalyse Natuurontwikkeling (KANO)



Scientific Glass Jar vs. Relational Conservation

Hiking.org



# Basis principe

Werkgroep uitkomst: Ecologische landschap assessment (OBN, 2020): 6 aangrijpingspunten



01  
Optimalisatie  
hydrologische  
systemen



02  
Vergroten areaal  
en connectiviteit



03  
Vergroten dynamiek  
en diversiteit



04  
Verminderen input  
nutriënten en chemische  
stoffen en herstel  
van schade



05  
Herstel van  
biotische kwaliteit



06  
Aanpak  
exoten



Groote Wielen



Welkom,

## Help ons om onze focus te bepalen

De KansenAnalyse voor NatuurOntwikkeling (KANO) helpt kansen in kaart te brengen omtrent het verbeteren van natuurkwaliteit en de realisatie van natuurherstel. Deze tool maakt het mogelijk om betrokken partijen, zoals beheerders, provincie, gemeenten, agrariërs, waterschappen, natuur experts en anderen een stem te geven om samen inzichtelijk te krijgen waar de prioriteiten voor herstel van natuur en biodiversiteit liggen.

**Introductie**

De KANO is een quickscan ontwikkeld door Naturalis, partner van het All4biodiversity project, en bouwt voort op de Ecologische Assessment ontwikkeld en uitgevoerd door Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN) in 2020. Aan de hand van 41 onderwerpen, onderverdeeld over zes overkoepelende **aangrijpingspunten** en vier vragen (impact, realiseerbaarheid, huidige inzet en kennis) worden kansen in het gebied inzichtelijk gemaakt. De aangrijpingspunten zijn: Hydrologische systemen, Aeraal en Connectiviteit, Dynamiek en Diversiteit, Nutriëntenbalans, Biotische kwaliteit, Exoten. Uit de analyse van de ingevulde formulieren vloeit een overzicht van de

- Webtool (i.s.m. Schuttelaar), openlijk beschikbaar
- Begeleiding door provincie
- Gebied definitie:
  - N2000 + omgeving
  - Landschap
- Deelnemers: beheerders, gemeenten, agrariërs/collectieven, waterschappen, overige landeigenaren of experts
- Wanneer:
  - start of tijdens gebiedsproces
  - input voor beheerplan of strategie

# Vragenlijst

## Help ons om onze focus te bepalen

De KansenAnalyse voor NatuurOntwikkeling (KANO) helpt kansen in kaart te brengen omtrent het verbeteren van natuurkwaliteit en de realisatie van natuurherstel. Deze tool maakt het mogelijk om betrokken partijen, zoals beheerders, provincie, gemeenten, agrariërs, waterschappen, natuur experts en anderen een stem te geven om samen inzichtelijk te krijgen waar de prioriteiten voor herstel van natuur en biodiversiteit liggen.

Start

### Hydrologische systemen

- vernatting (moerassen, vergroten overstromingsvlakten)
- herstel van inziggebieden/vergroten grondwateraanvullingen
- maatregelen in stuw en peilbeheer en peildynamiek
- voorkomen van (onnatuurlijke) piekafvoeren
- verbeteren van de waterkwaliteit van grond en oppervlaktewater
- Wat is je totaalscore voor het aangrijpingspunt 'Hydrologische systemen'?


Pas scores aan

### Areaal en Connectiviteit

- Uitbreiding van beschikbare ruimte voor natuur
- Herstel (compleetheid) van gradiënten/overgangen op verschillende niveaus
- Realiseren/herstellen van historische en ecologische samenhang door verbindingen tussen natuurgebieden en tussen leefgebieden van populaties (o.a. aanleg corridors)
- Verbeteren connectiviteit van habitats van soorten (fourageer-, voortplantings- en rustgebieden)
- Bij verbeteren van verbindingen rekening houden met exoten/opportunisten
- Wat is je totaalscore voor het aangrijpingspunt 'Areaal en

- Per aangrijpingspunt zijn er meerdere knoppen ('sets van maatregelen')
- Totaal 41 knoppen
- Impact, Realiseerbaarheid, Huidige Inzet en Kennisvraag

Gebied: Veenhuizerveld



## Hydrologische systemen

Bij elk punt kan een inschatting gemaakt worden voor de volgende punten:

**Realiseerbaarheid:** De kans in welke mate het mogelijk is dit onderdeel te bewerkstelligen. Dit kan afhangen van aanwezige kennis en ervaring, alsmede bereidbaarheid en daadkracht.

**Impact:** In hoeverre heeft een actie op dit onderdeel een effect op de regio.

**Huidige inzet:** Wordt er op dit aangrijpingspunt al actie ondernomen.

**Kennisvraag:** Is er behoefte naar meer kennis/onderzoek met betrekking tot dit onderdeel.

Indien een knop niet van toepassing is, dan kan deze ook overgeslagen worden. Vermeld dit echter wel onder het kopje toelichting.

### vernatting (moerassen, vergroten overstroomingsvlakten)

**Realiseerbaarheid**  Weet ik niet

1. (haast) onmogelijk	2. erg lastig	3. realiseerbaar	4. enigszins makkelijk te realiseren	5. gemakkelijk te realiseren
-----------------------	---------------	------------------	--------------------------------------	------------------------------

**Impact**  Weet ik niet


1. (bijna) geen effect	2. amper effect	3. enigszins effect	4. duidelijk effect	5. heel veel effect
------------------------	-----------------	---------------------	---------------------	---------------------

**Huidige inzet**  Weet ik niet

1. geen actie	2. amper actie	3. enigszins aangepakt	4. prioriteit	5. hoogste prioriteit
---------------	----------------	------------------------	---------------	-----------------------

**Kennisvraag**  Weet ik niet

1. nee	2. weinig behoefte aan meer kennis	3. enigszins behoefte aan meer kennis	4. duidelijk behoefte aan meer kennis	5. meer kennis is noodzakelijk
--------	------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------

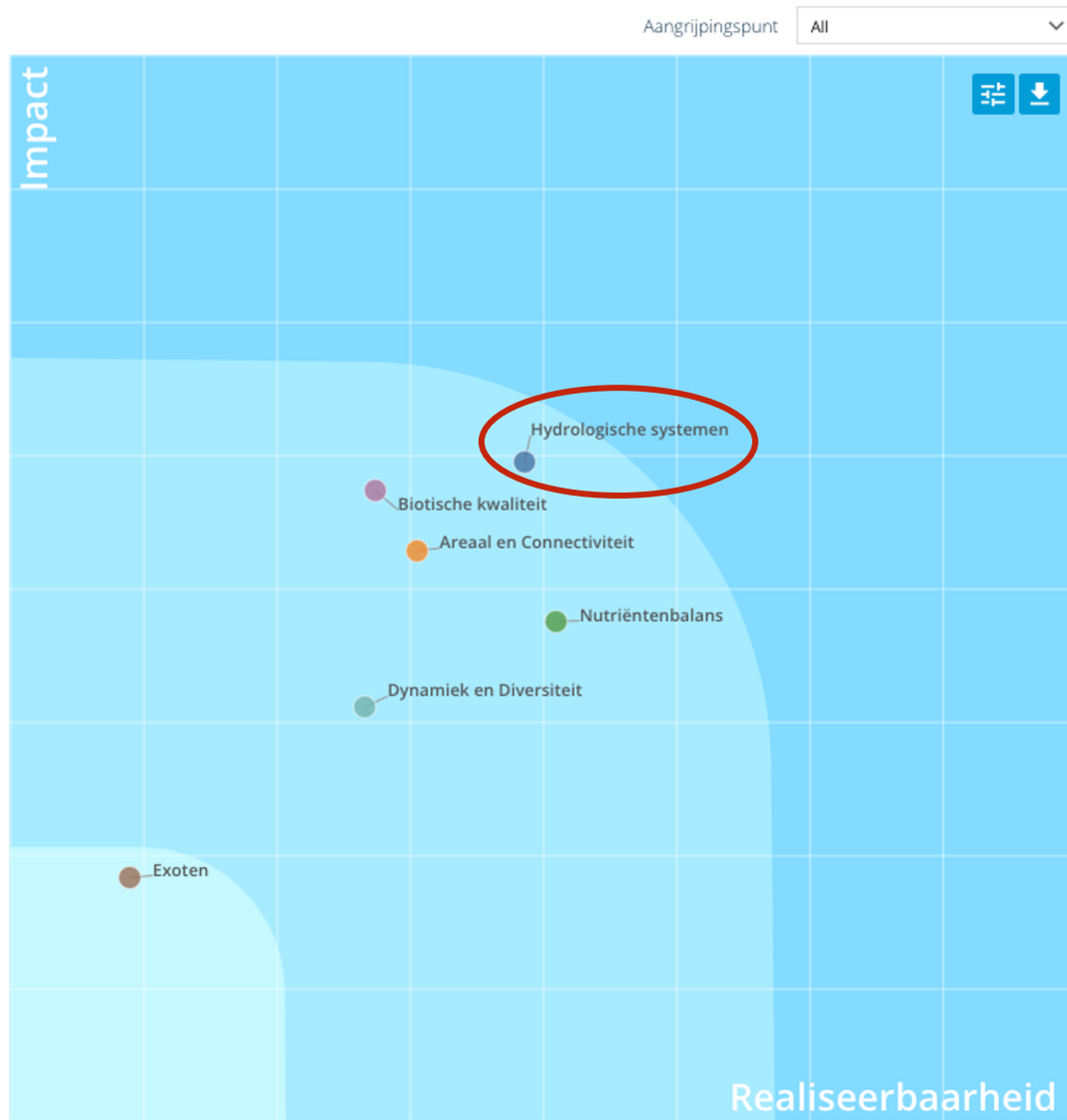
Deze knop is essentieel 

Commentaar veld. Bij elke knop kan je commentaar geven over de vier scores. Dit kan een toelichting zijn bij een score, een specifieke kennisvraag of een toelichting waarom je de knop essentieel vindt.

Invullen per knop:

- Realiseerbaarheid
  - Impact
  - Huidige Inzet
  - Kennisvraag
- 
- Ook: een essentieel thema om N2000 doelen te behalen of niet.

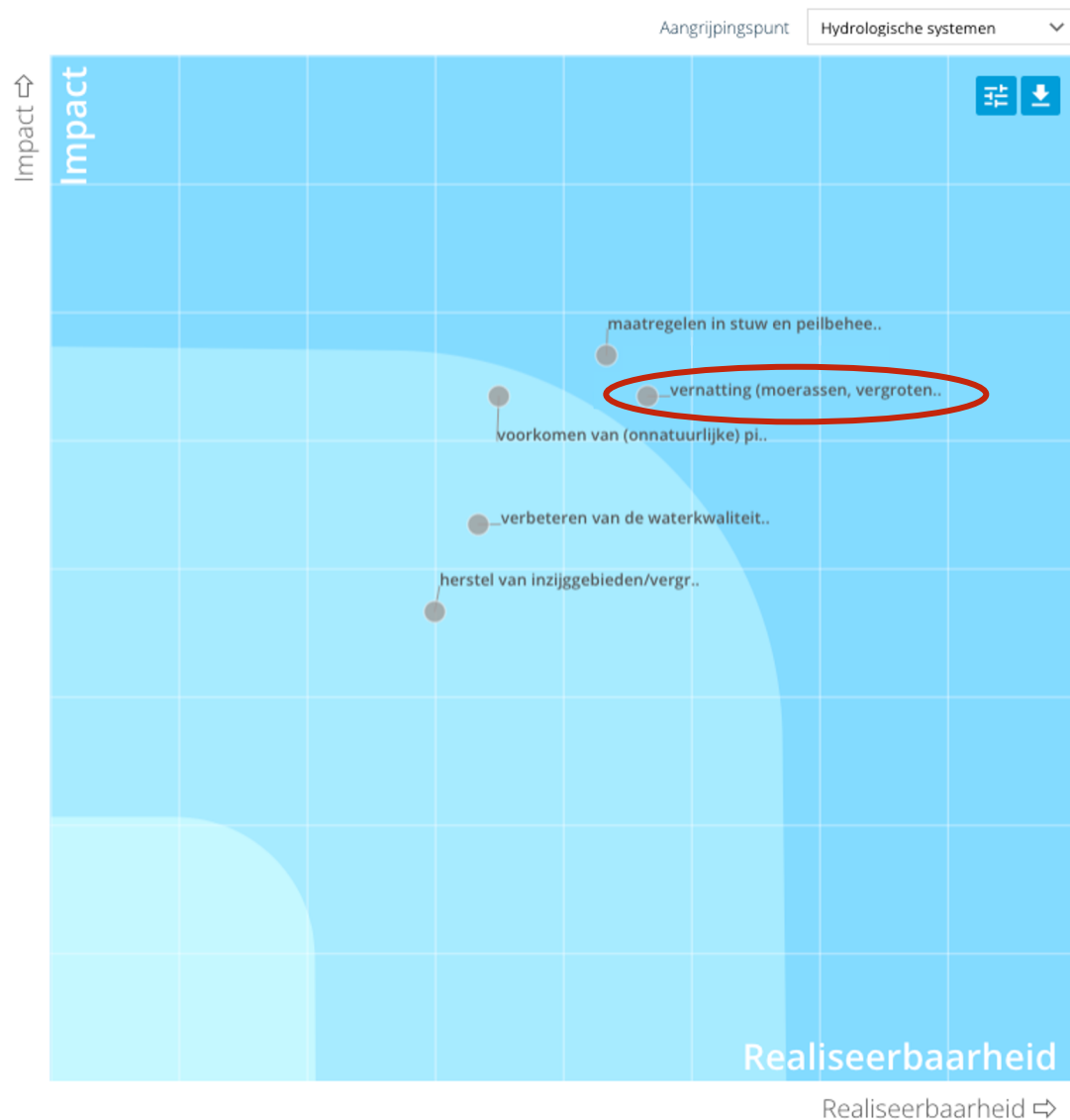
# Resultaat: totaalscores



- Totaalscore van alle deelnemers
- Prioritering op aangrijpingspunten (hoofdlijnen)



# Resultaat: totaalscores



- Totaalscore van alle deelnemers
- Prioritering op knoppen

Knop	Realiseerbaarheid	Impact
maatregelen in stuw en peilbeheer en peildynamiek	3.17	3.83
voorkomen van (onnatuurlijke) piekafvoeren	2.75	3.67
Wat is je totaalscore voor het aangrijpingspunt 'Hydrologische systemen'?	3.17	3.67
vernatting (moerassen, vergroten overstromingsvlakten)	3.33	3.67
verbeteren van de waterkwaliteit van grond en oppervlaktewater	2.67	3.17
herstel van inzigtgebieden/vergroten grondwateraanvullingen	2.50	2.83

# Resultaat in Excel (scores)

Basis voor gebiedsproces: Vervolg moet uitwijzen waar op wordt doorgepak

Aangrijpingspunt	Knop	Totaal respondenten	Essentieel aantal	Impact gemiddelde	Realiseerbaarheid gemiddelde	Huidige inzet gemiddelde	Kennisvraag gemiddelde	Totaal aantal commentaren	Commentaren
Hydrologische systemen	vernating (moerassen, vergroten overstromingsvlakten)	6	3	3.67	3.33	3	3.33	3	Vernatten is mogelijk maar beperkt vanwege alsnog een redelijk voldoende goed herstel   Delen voor de boezem leggen, kades meer In het geval van de Groote Wielen zijn er nog meer kansen voor verr is het herstel van een historische situatie een kans.
Hydrologische systemen	herstel van inzigggebieden/vergroten grondwateraanvullingen	6	2	2.83	2.5	1.83	2.67	3	we hebben hier niet te maken met een systeem van inzijing en kwe moerasgebieden. Er is in het oostelijk deel lokale kwel, hier zou voor en beheer van het gebied. Meer kwel in het oostelijk deel heeft ook leiden tot een grotere grondwaterinvloed in de randzones, maar gro verdroging.
Hydrologische systemen	maatregelen in stuw en peilbeheer en peildynamiek	6	3	3.83	3.17	3.33	3.17	4	in poldersystemen belangrijkste maatregel   Binnenmiede- en Wees gezet.   Voor een goede ontwikkeling van het gebied en de aanwezig de Groote Wielen voor is aangewezen. Een optimalere uitwisseling t inundatie (ook slaapplaatsfunctie wintergasten). Van belang hierbij i
Hydrologische systemen	voorkomen van (onnatuurlijke) piekafvoeren	3	1	3.67	2.75	2.5	2.75	2	Gebied ligt nabij Leeuwarden, waardoor risico moeilijk genomen kan (denk aan verzuring, verslechtering beheerbaarheid, gevolgen voor l
Hydrologische systemen	verbeteren van de waterkwaliteit van grond en oppervlaktewater	6	2	3.17	2.67	2.67	2.83	3	invloed op je grondwater heb je amper. En de kwaliteit van het oppe het moerasgebied. Door KRW wordt hier aan gewerkt en verbeter t in het oostelijk deel.   Waterkwaliteit is zeker een belangrijke knop, op de ontwikkeling van habitats van bepaalde soorten (denk aan ken

incl. scores per deelnemer en variatie (SD) in antwoorden

## Beheerplannen



Om in kaart te brengen op welke vlakken de grootste kansen liggen om met maatregelen natuurdoelen te realiseren is er een KANO (Kansen Analyse Natuur Ontwikkeling) uitgevoerd. Dit is een vragenlijst die door de verschillende uitvoerende partijen is ingevuld, waaruit per domein (bijvoorbeeld nutriëntenbalans, exoten of hydrologie) een score komt voor de impact en haalbaarheid van maatregelen. Deze resultaten zijn weergegeven in figuur 8.1. Uit deze analyse volgt dat de grootste impact waarschijnlijk kan worden bereikt met maatregelen binnen het hydrologische systeem. Dit is dan ook het aspect waarop de meeste maatregelen zijn toegespitst.

### Opstellen van de evaluatie BP-2 en van BP-3

#### **Maatregel 32**

*Omschrijving:* dit 2<sup>e</sup> beheerplan heeft een looptijd van 2022 tot en met 2028. Aan het einde van deze periode wordt de stand van zaken met betrekking tot de instandhoudingsdoelen, instandhoudingsmaatregelen en activiteiten in en om het gebied geëvalueerd. Ook wordt er een nieuw beheerplan opgesteld voor de derde beheerplanperiode (2028-2034). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de KANO-systematiek.

*Uitvoeringsperiode:* 2026 - 2028.

provinsje fryslân  
provincie fryslân

Beheerplan  
**Natura 2000**  
**Friese Merengebied**

Tweede beheerplanperiode



### Hydrologische systemen: 7 vragen en totaalscore



### Maatregel 46: landelijke KansenAnalyse NatuurOntwikkeling (KANO)

#### Omschrijving

Dit tweede beheerplan heeft een looptijd van 2022 tot en met 2029. Ongeveer halverwege zal de evaluatie van het beheerplan starten om te kijken naar de realisatie van instandhoudingsdoelen, instandhoudingsmaatregelen en activiteiten in en om het gebied. Daarna wordt er een nieuw beheerplan opgesteld voor de derde beheerplanperiode (2028-2034). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de KANO-systematiek.

#### Uitvoeringstermijn

2026 - 2029



Door meer dan de helft van de respondenten als essentieel aangemerkt

**Opvallend: hoge impact**

# KANO - N2000 beheerplan -Duinen Vlieland

Ook voor Vlieland geldt:

- veel betrokkenen
- veel maatregelen (19 in het 1e beheerplan)
- veel doelen
- etc.

Uitkomst KANO:

- gesprekspunten bepalen voor het beheerplan-gebiedsproces.





# KANO - N2000 beheerplan -Duinen Vlieland





Wij hebben een superuser account

Nutriëntenbalans

**Question**

These questions will be asked **after** the topic ranking.

- ⋮ Zijn er ecologische drukfactoren die nader besproken moeten worden. zo ja, welke?  
- ⋮ Zijn er naast de huidige maatregelen, extra nieuwe maatregelen nodig voor het ecologisch herstel? zo ja, welke?  

- ⋮ Bescherming strandbroeders (3)  
- ⋮ Evaluatie strandbroeders (19)  

+ Voeg knop toe

## Mentimeter



## Vragen?

- <https://kanoquickscan.nl/>
  - Gratis te gebruiken
  - Met handleiding
- Contact: [marten.schoonman@naturalis.nl](mailto:marten.schoonman@naturalis.nl)